

WYROK*
z dnia 24 maja 1999 r.
Sygn. P. 10/98

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Marian Zdyb – przewodniczący
Zdzisław Czeszejko-Sochacki – sprawozdawca
Teresa Dębowska-Romanowska
Leszek Garlicki
Jadwiga Skórzewska-Łosiak

Joanna Szymczak – protokolant

po rozpoznaniu 24 maja 1999 r. na rozprawie pytania prawnego składu orzekającego Sądu Rejonowego w Mielcu z udziałem umocowanych przedstawicieli uczestników postępowania: wnioskodawcy, Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Prokuratora Generalnego o udzielenie odpowiedzi:

czy uchwalony przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przepis art. 47 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. Nr 101, poz. 444; zm.: z 1992 r. Nr 21, poz. 85, Nr 54, poz. 254; z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 127, poz. 627; z 1995 r. Nr 141, poz. 692, Nr 147, poz. 713; z 1996 r. Nr 91, poz. 409; z 1997 r. Nr 54, poz. 349, Nr 121, poz. 770; z 1998 r. Nr 106, poz. 668) jest zgodny z art. 471 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r.- Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555) i nie narusza art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz czy inne organy nie uprawnione przez Ministra Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem I instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym mogą korzystać z tego prawa na mocy innych niż kodeks postępowania karnego równorzędnych aktów normatywnych.

o r z e k a:

przepis art. 47 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. Nr 101, poz. 444; zm.: z 1992 r. Nr 21, poz. 85, Nr 54, poz. 254; z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 127, poz. 627; z 1995 r. Nr 141, poz. 692, Nr 147, poz. 713; z 1996 r. Nr 91, poz. 409; z 1997 r. Nr 54, poz. 349, Nr 121, poz. 770; z 1998 r. Nr 106, poz. 668) nie jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzasadnienie:

I

1. Postanowieniem z 18 listopada 1998 r. Sąd Rejonowy w Mielcu w sprawie przeciwko Markowi Dudzikowi o przestępstwo z art. 278 § 3 kk w zw. z art. 290 § 1 kk w przedmiocie umorzenia postępowania przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu następujące pytanie prawne:

czy uchwalony przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przepis art. 47 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. Nr 101, poz. 444; zm.: z 1992 r. Nr 21, poz. 85, Nr 54, poz. 254; z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 127, poz. 627; z 1995 r. Nr 141, poz. 692, Nr 147, poz. 713; z 1996 r. Nr 91, poz. 409; z 1997 r. Nr 54, poz. 349, Nr 121, poz. 770; z 1998 r. Nr 106, poz. 668) jest zgodny z art. 471 ustawy z dnia 9 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555) i nie naruszają art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz czy inne organy nie uprawnione przez Ministra Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem I instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym mogą korzystać z tego prawa na mocy innych niż kodeks postępowania karnego równorzędnych aktów normatywnych.

Sąd Rejonowy w Mielcu przedstawił powyższe pytanie prawne w sprawie toczącej się przed tamtejszym Sądem przeciwko Markowi Dudzikowi o przestępstwo z art. 278 § 3 kk w zw. z art. 290 § 1 kk w przedmiocie umorzenia postępowania.

W uzasadnieniu pytania prawnego Sąd Rejonowy wskazuje, iż w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 1969 r. (Dz.U. Nr 37, poz.322 ze zm), w sprawie określenia organów uprawnionych do prowadzenia dochodzeń oraz do wnoszenia i popierania oskarżenia w postępowaniu uproszczonym, jak również zakresu spraw im zleconych, które utraciło moc 1 września 1998 r., Nadleśnictwa Państwowe były wymienione jako uprawnione do wnoszenia i popierania oskarżenia w postępowaniu uproszczonym i w sprawach zleconych. Nie zachodziła wówczas sprzeczność pomiędzy art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach z art. 421 dawnego kpk i wydanym w oparciu o delegację tego przepisu rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 1969 r. Natomiast w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 31 sierpnia 1998 r. wydanym w oparciu o delegację ustawową z art. 471 kpk, nie wymienia się Nadleśnictwa jako organu uprawnionego do wnoszenia i popierania oskarżenia. Dlatego też, zdaniem Sądu Rejonowego, zachodzi sprzeczność pomiędzy aktami normatywnymi równorzędnymi: art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach a art. 471 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego. Art. 471 kpk dając delegację Ministrowi Sprawiedliwości wymienia uprawnione poza policją organy do wnoszenia i popierania aktu oskarżenia przed Sądem I instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym. Tylko policja i enumeratywnie wymienione organy w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 1998 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 740) posiadają wyżej wymienione uprawnienia. Tym samym, zdaniem Sądu Rejonowego, pozostawienie uprawnienia organowi nie wymienionemu w art. 471 kpk do wnoszenia i popierania aktu oskarżenia, nawet jeśli to uprawnienie wynika z innej ustawy, rodzi sprzeczność między normami prawnymi tego samego rządu, a tym samym godzi w porządek prawny Rzeczypospolitej Polskiej, co stanowi naruszenie art. 2 Konstytucji RP.

Jak argumentuje Sąd Rejonowy, postępowanie karne w sprawach należących do właściwości sądów toczy się według przepisów kodeksu postępowania karnego, toteż, zdaniem Sądu, tylko

kodeks postępowania karnego winien określać organy uprawnione do wnoszenia i popierania aktu oskarżenia w sprawach w postępowaniu uproszczonym. Jeżeli przyjąć, że tylko kodeks postępowania karnego stanowi jakie organy są uprawnione do wnoszenia aktu oskarżenia w postępowaniu uproszczonym (art. 471 kpk i art. 474 § 4 kpk), to przepisy innych ustaw, jak np. art. 47 ust. 2 ustawy o lasach dające uprawnienie innym organom pozakodeksowym do wnoszenia i popierania aktów oskarżenia, godzą w porządek prawny i naruszają art. 2 Konstytucji RP. Jak podkreśla Sąd Rejonowy, Nadleśnictwo Państwowe nie posiada atrybutu organu państwowego, nie może więc korzystać z uprawnień oskarżyciela publicznego w rozumieniu art. 45 § 2 kpk. Zdaniem Sądu Rejonowego, stosując wykładnię językową art. 45 § 2 kpk, ustawodawca używając słów “inny organ państwowy” zawęził w porównaniu z poprzednio obowiązującym art. 35 § 2 dawnego kpk krąg organów, którym przysługiwały uprawnienia oskarżyciela publicznego.

2. W stanowisku przedstawionym w tej sprawie Prokurator Generalny, dowodził przede wszystkim, że zawarta w pytaniu prawnym wątpliwość co do konstytucyjności przepisu art. 47 ust. 2 pkt 1 ustawy o lasach jest zapewne wynikiem omyłki, gdyż z treści uzasadnienia wynika, że pytający miał na uwadze przepis art. 47 ust. 2 pkt 7 tej ustawy odnoszący się do “prowadzenia dochodzeń oraz wnoszenia i popierania aktów oskarżenia w postępowaniu uproszczonym, jeżeli przedmiotem przestępstwa jest drewno pochodzące z lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, w trybie i na zasadach określonych w kodeksie postępowania karnego”.

Prokurator Generalny wyraził pogląd, że przepis art. 47 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. Nr 101, poz. 444 ze zm.) nie jest niezgodny z art. 2 konstytucji. Ponadto Prokurator Generalny stwierdził, iż inne organy – nie uprawnione przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzeniem z dnia 31 sierpnia 1998 r. w sprawie określenia organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed Sądem I instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym jak również zakres spraw zleconych tym organom (Dz.U. Nr 114, poz. 740) – mogą korzystać z prawa wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji na mocy innych – niż kodeks postępowania karnego – ustaw.

Ustosunkowując się do problemu zawartego w pytaniu prawnym, Prokurator Generalny podkreśla przede wszystkim, iż Trybunał Konstytucyjny nie bada zgodności (ze sobą) przepisów prawa zawartych w równorzędnych aktach normatywnych, jakimi w tym przypadku są “ustawa o lasach” i kodeks postępowania karnego, co wynika z art. 188 konstytucji oraz z utrwalonego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego.

Prokurator Generalny podkreśla, iż Sąd Rejonowy wyszedł z błędnego stwierdzenia, że nadleśnictwo nie jest organem państwowym. Na poparcie cytuje art. 35 ust. 1 ustawy o lasach. Ponadto stwierdza, iż art. 5 ust. 1 ustawy o lasach stanowi, że “nadzór nad gospodarką leśną w lasach stanowiących własność Skarbu Państwa sprawuje Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa”. Należy zatem uznać, zdaniem Prokuratora Generalnego, że nadleśnictwo jest organem państwowym. Ponadto z art. 45 § 2 kpk wynika, że “inny organ państwowy może być oskarżycielem publicznym z mocy szczególnych przepisów ustawy, określających zakres jego działania”. Takim przepisem szczególnym upoważniającym Straż Leśną do “prowadzenia dochodzeń oraz umorzenia i popierania aktów oskarżenia w postępowaniu uproszczonym, jeżeli przedmiotem przestępstwa jest drewno pochodzące z lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, w trybie i na zasadach określonych w Kodeksie postępowania karnego” jest norma zawarta w art. 47 ust. 2 pkt 7 ustawy o lasach. Zdaniem Prokuratora Generalnego, przepis art. 471 kpk nie jest normą stanowiącą jakie organy są uprawnione obok Policji do prowadzenia dochodzeń, wnoszenia i popierania aktów oskarżenia w sprawach rozpoznawanych w

trybie uproszczonym. Daje on jedynie upoważnienie dla Ministra Sprawiedliwości do określenia tych organów, jak również do określenia zakresu zleconych spraw. Kodeks postępowania karnego, jako akt równorzędny z ustawami szczególnymi dającymi uprawnienia w przedmiocie, o którym mowa w art. 471 kpk, nie musiał powtarzać norm zawartych w ustawach szczególnych.

W kontekście powyższych stwierdzeń Prokurator Generalny podkreśla iż rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 31 sierpnia 1998 r. określające organy i zakres zleconych im spraw, jako akt normatywny niższego rzędu, nie może uchylać ani zmieniać postanowień ustawy, a więc nie reguluje tych zagadnień, które zostały unormowane w ustawach szczególnych.

Zdaniem Prokuratora Generalnego, z upoważnienia udzielonego Ministrowi Sprawiedliwości wynika, że nawet jeżeli ustawa szczególna daje określonemu organowi prawo do prowadzenia dochodzeń albo do wnoszenia i popierania aktów oskarżenia w postępowaniu uproszczonym, to uprawnienia te mogą być jeszcze uściśnione lub rozszerzone. W żadnym natomiast przypadku rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości uprawnień ustawowych tych organów nie zmniejszono.

Przepis art. 471 kpk nie jest normą prawa pozytywnego. Dlatego, zdaniem Prokuratora Generalnego, niezrozumiały jest wniosek wysuwany przez Sąd Rejonowy o derogacyjnej roli przepisu art. 471 kpk w stosunku do podobnych norm ustaw szczególnych. Uchylenie tych przepisów mogłoby nastąpić jedynie poprzez wyraźną normę zawartą w ustawie z 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego – czego nie uczyniono.

Ustosunkowując się do końcowej części pytania prawnego Sądu Rejonowego, zdaniem Prokuratora Generalnego, należy wyrazić pogląd, że inne organy uprawnione do prowadzenia dochodzenia w trybie uproszczonym oraz do wnoszenia i popierania aktów oskarżenia na podstawie ustaw szczególnych, zachowują swoje uprawnienia w myśl art. 45 § 2 kpk. Unormowania te nie godzą w zasadę określoną w art. 2 Konstytucji RP.

II

Na rozprawie 24 maja 1999 r. przedstawiciel wnioskodawcy sprostował oczywistą omyłkę pisarską wskazując jako przedmiot zaskarżenia art. 47 ust. 2 pkt 7, zgodnie z treścią uzasadnienia wniosku, a nie jak wskazano w petitum wniosku art. 47 ust. 2 pkt. 1.

Ponadto przedstawiciele wnioskodawcy i Prokuratora Generalnego podtrzymali przedstawione na piśmie stanowiska i zawartą w nich argumentację prawną. Przedstawiciel Sejmu RP w ustnym stanowisku stwierdził, iż zarzuty podniesione przez Sąd Rejonowy w Mielcu są nietrafne a zaskarżony przepis jest zgodny z art. 2 konstytucji.

III

Trybunał Konstytucyjny zważył co następuje:

1. Ustawa z 28 września 1991 r. o lasach w art. 47 ust. 1 stanowi, że w Lasach Państwowych tworzy się Straż Leśną, której zadania wykonywane są przez strażników leśnych zaliczanych do Służby Leśnej. W ust. 2 pkt 7 tego artykułu strażnikom leśnym zostało przyznane prawo m.in. do prowadzenia dochodzeń oraz wnoszenia i popierania aktów oskarżenia w postępowaniu uproszczonym, jeżeli przedmiotem przestępstwa jest drewno pochodzące z lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, w trybie i na zasadach określonych w kodeksie postępowania karnego.

Przepisy powyższe zostały ustanowione w czasie, gdy obowiązywał kodeks postępowania karnego z 1969 r., który w art. 421 upoważnił Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z innymi ministrami do określenia w drodze rozporządzenia organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, jak również zakresu spraw zleconych tym organom. W wydanym na podstawie tego upoważnienia rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 1969 r. w sprawie określenia organów uprawnionych do prowadzenia dochodzeń oraz wnoszenia i popierania oskarżenia w postępowaniu uproszczonym, jak również zakresu spraw im zleconych (Dz.U. Nr 37 poz. 332 ze zm.) wymienione zostały Nadleśnictwa Państwowe jako uprawnione do wnoszenia i popierania oskarżenia w postępowaniu uproszczonym w sprawach im zleconych.

1 września 1998 r. wszedł w życie nowy kodeks postępowania karnego, którego art. 471 stanowi dokładne powtórzenie art. 421 dawnego kpk. Na podstawie upoważnienia zawartego w art. 471 kpk Minister Sprawiedliwości wydał rozporządzenie z dnia 31 sierpnia 1998 r. w sprawie określenia organów uprawnionych obok policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, jak również zakresu spraw zleconych tym organom (Dz.U. Nr 114, poz. 740), w którym jednak nie wymienił Służb Leśnych w tym Nadleśnictw jako organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym.

W związku z powyższymi przepisami pozostają dwa inne przepisy dawnego i nowego kpk, mianowicie art. 35 (2 dawnego kpk, zgodnie z którym "prawo wykonywania czynności oskarżyciela publicznego przysługuje także innym organom w granicach ustawowego upoważnienia" oraz dotyczący tej samej kwestii art. 45 (2 nowego kpk, zgodnie z którym "inny organ państwowy może być oskarżycielem publicznym z mocy szczególnych przepisów ustawy, określających zakres jego działania").

2. W tym stanie prawnym Sąd Rejonowy w Mielcu, rozpoznając w trybie uproszczonym sprawę z aktu oskarżenia wniesionego przez Nadleśnictwo Mielec 10 listopada 1998 r. przeciwko Markowi Dudzikowi o przestępstwo z art. 278 § 3 kk w związku z art. 290 § 1 kk, polegające na tym, że 22 września 1998 r. w lesie państwowym Nadleśnictwa Mielec Leśnictwa Malinie, zabrał w celu przywłaszczenia drewno sosnowe wartości 107,25 zł na szkodę Nadleśnictwa Mielec, postanowił przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu przytoczone na wstępie pytanie prawne.

Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego przedstawione pytanie prawne w istocie zawiera trzy różne kwestie. Pierwsza kwestia sprowadza się do stwierdzenia, czy postanowienia art. 47 ust. 2 pkt 7 ustawy o lasach zgodne są z art. 471 kpk. Druga kwestia dotyczy zgodności art. 47 ust. 2 pkt 7 ustawy o lasach z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trzecia kwestia została ujęta przez Sąd w Mielcu w postaci pytania, czy inne organy nie uprawnione przez Ministra Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, mogą korzystać z tego prawa na mocy innych niż kodeks postępowania karnego równorzędnych aktów normatywnych. Trafne dostrzeżenie tych kwestii przez Sąd w Mielcu nie znaczy jednak, że Trybunał Konstytucyjny zgadza się z całością argumentacji przedstawionej w pytaniu prawnym.

3. Jeżeli chodzi o pierwszą kwestię, to trzeba stwierdzić, że Trybunał Konstytucyjny nie jest właściwy do orzekania o zgodności ustawy zwykłej z innymi ustawami. Nie przewidują takiej kompetencji Trybunału ani przepisy konstytucji, ani przepisy ustawy o Trybunale Konstytucyjnym. Nie przewidywały takiej kompetencji Trybunału także poprzednio obowiązujące przepisy

konstytucyjne i ustawowe, co Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wyjaśniał w swoich orzeczeniach (np. orzeczenie 24 stycznia 1995 r. w sprawie K. 5/94, OTK w 1995 r., cz. I, s. 47). Trybunał Konstytucyjny zwracał także wielokrotnie uwagę, że relacje pomiędzy normami zawartymi w ustawach zwykłych nie mogą być rozpatrywane w kategoriach niezgodności hierarchicznej norm. Przy kontroli ustaw Trybunał Konstytucyjny rozstrzyga jedynie o ich zgodności z normami konstytucyjnymi, a nie rozstrzyga konfliktów “poziomych”, a więc pomiędzy normami o tej samej randze, bowiem to pozostawione jest sądom stosującym ustawy przy rozstrzyganiu konkretnych spraw (orzeczenie z 18 października 1994 r. w sprawie K. 2/94, OTK w 1994 r., cz. II, s. 46). Dlatego też jedynie na marginesie można zwrócić uwagę na wypowiedzi doktryny co do usuwania sprzeczności norm równorzędnych. W doktrynie podkreśla się przede wszystkim, że możliwość usuwania przez sądy konfliktów poziomych między normami dotyczy tzw. sprzeczności pozornych, czyli sprzeczności (niezgodności) istniejących tylko *prima facie* dlatego, że “nie zanalizowano dostatecznie głęboko zakresów ich obowiązywania czy stosowania, lub dlatego, że nie ustalono dostatecznie dokładnie ich znaczenia” (K. Opalek, J. Wróblewski, *Zagadnienia teorii prawa*, Warszawa 1969, s. 99). Sądy eliminują tego rodzaju niezgodności dostrzeżone w toku rozstrzygania konkretnych spraw posługując się tzw. regułami kolizyjnymi przyjętymi przez doktrynę prawniczą, czyli dyrektywami nakazującymi “uznawać niektóre normy sformułowane w tekście prawnym za nieobowiązujące ze względu na ich niezgodność z innymi normami systemu, czy też tak ograniczać zakres zastosowania lub zakres normowania jednej z nich, by niezgodność wyeliminować” (S. Wronkowska, Z. Ziemiński, *Zarys teorii państwa i prawa*, Poznań 1997, s. 174-175). Przy usuwaniu niezgodności między normami ustawowymi stosuje się najczęściej reguły odwołujące się do kryterium chronologicznego (*lex posterior derogat legi priori*) lub merytorycznego, zwanego też zakresowym (*lex specialis derogat legi generali*). Gdy posłużenie się regułami kolizyjnymi nie doprowadzi do stwierdzenia, że jedna z niezgodnych norm nie obowiązuje, sąd powinien tak ustalić jej treść, by nie pociągało to za sobą istnienia niezgodności między stosowaną normą, a jakkolwiek z norm należących do tego samego systemu prawa (J. Wróblewski, *Sądowe stosowanie prawa*, Warszawa 1988, s. 135-136).

Jeżeli wziąć pod uwagę te reguły usuwania sprzeczności norm, to nie można przyjąć, że między normą zawartą w art. 47 ust. 2 ustawy o lasach a normą zawartą w art. 471 kpk istnieje niezgodność tylko dlatego, że – jak twierdzi Sąd w Mielcu – “pierwsza zezwala Nadleśnictwom na wnoszenie i popieranie aktów oskarżenia, a druga nie dała uprawnienia, bowiem Minister Sprawiedliwości w wydanym rozporządzeniu pominął ten organ jako uprawniony do wnoszenia i popierania aktów oskarżenia”. Zawarta w pytaniu interpretacja nie bierze bowiem pod uwagę, że “szczególnemu miejscu kodeksów w systemie prawa nie towarzyszy jednak szczególne miejsce w hierarchii źródeł prawa” (K. 2/94, OTK w 1994 r., cz. II, s. 46). Stąd samo tylko pominięcie w nowym kodeksie postępowania karnego Nadleśnictw wśród uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżeń w postępowaniu uproszczonym nie prowadzi jeszcze do kolizji art. 47 ust. 2 z postanowieniami kodeksowymi. Tym bardziej nie może prowadzić do takiej kolizji pominięcie Nadleśnictw w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 471 kpk.

Nie można zgodzić się ponadto z twierdzeniem, że dostrzeżona przez Sąd sprzeczność może zostać usunięta przy zastosowaniu reguły kolizyjnej *lex posterior derogat legi priori*. Reguła ta nie może mieć w tym przypadku zastosowania, ponieważ art. 471 kpk nie określa podmiotów uprawnionych do wnoszenia i popierania aktów oskarżenia w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, a jedynie upoważnia Ministra Sprawiedliwości do określenia takich organów w drodze rozporządzenia.

Zauważyć należy, że w wypadku dostrzeżenia niespójności ustawodawstwa, Trybunał Konstytucyjny może na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym przedstawić właściwym organom stanowiącym prawo uwagi o stwierdzonych uchybieniach i lukach w prawie, których usunięcie jest niezbędne dla zapewnienia spójności systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (zob. K. 3/91, OTK w 1992 r. cz. I, s. 16, K. 14/91, OTK w 1992 r., cz. I, s. 147; K. 13/92, OTK w 1993 r., s. 48; K. 10/92, OTK w 1993 r., s. 59). W rozpatrywanej sprawie wszakże ze względu na pozorny charakter dostrzeżonej przez Sąd w Mielcu niezgodności norm ustawowych, wynikającej przy tym bardziej z błędu interpretatora niż ustawodawcy, Trybunał Konstytucyjny nie widzi takiej potrzeby.

4. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego treść przepisów art. 47 ust. 2 pkt 7 ustawy o lasach nie budzi wątpliwości. Przepis ten przyznaje strażnikom leśnym prawo do prowadzenia dochodzeń oraz wnoszenia i popierania aktów oskarżenia w postępowaniu uproszczonym, jeżeli przedmiotem przestępstwa jest drewno pochodzące z lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, w trybie i na zasadach określonych w kodeksie postępowania karnego. Nie ma też wątpliwości, że w świetle postanowień art. 471 kpk norma zawarta w art. 47 ust. 2 pkt 7 nadal obowiązuje i nie jest sprzeczna z art. 2 konstytucji.

Nie można bowiem zgodzić się z stanowiskiem Sądu w Mielcu, iż “art. 471 kpk dając delegację Ministrowi Sprawiedliwości wymienia uprawnione poza policją organy do wnoszenia i popierania aktu oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym. Tylko policja i enumeratywnie wymienione organy w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 1998 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 740) posiadają wyżej wymienione uprawnienia. (...) Postępowanie karne w sprawach należących do właściwości sądów toczy się według przepisów kodeksu postępowania karnego (art. 1 kpk), toteż tylko kodeks postępowania karnego winien określać organy uprawnione do wnoszenia i popierania aktu oskarżenia w postępowaniu uproszczonym.” Ani tym bardziej z zarzutem, że pozostawienie w art. 47 ust. 2 pkt 7 ustawy o lasach uprawnienia do wnoszenia i popierania aktu oskarżenia organowi nie wymienionemu w art. 471 kpk “godzi w porządek prawny Rzeczypospolitej Polskiej, co stanowi naruszenie art. 2 Konstytucji”.

Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego zarzut ten nie znajduje potwierdzenia z następujących powodów. Po pierwsze przepis art. 471 kpk nie zawiera normy określającej organy uprawnione obok policji do prowadzenia dochodzeń, wnoszenia i popierania aktów oskarżenia w sprawach rozpoznawanych w trybie uproszczonym. Upoważnia on jedynie Ministra Sprawiedliwości do określenia tych organów, jak również do określenia zakresu zleconych im spraw. Kodeks postępowania karnego, jako akt równorzędny z ustawami szczególnymi dającymi uprawnienia w przedmiocie, o którym mowa w art. 471, nie musiał – jak słusznie zauważa Prokurator Generalny – powtarzać norm zawartych w ustawach szczególnych. Tym bardziej rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 31 sierpnia 1998 r. określające wyżej wymienione organy i zakres zleconych im spraw, jako akt wykonawczy do ustawy nie może uchylać ani zmieniać postanowień obowiązujących ustaw, ani nawet wkraczać w te dziedziny, które zostały unormowane w innych ustawach. Po drugie, z postanowień rozporządzenia wynika, że nie dotyczy ono organów, które uprawnienia, o których mowa posiadają z mocy przepisów szczególnych. Rozporządzeniem nie objęto np. takich organów jak: 1) Państwowa Straż Łowiecka, która ma prawo do prowadzenia dochodzenia oraz wnoszenia i popierania aktów oskarżenia w określonym zakresie na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz.U. Nr 147, poz. 713 ze zm.); 2) Dyrektorzy parków narodowych, którzy mają takie same uprawnienia na podstawie art. 16 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz.U. Nr 114, poz.

492 ze zm.). W rozporządzeniu przyznano natomiast uprawnienia do prowadzenia dochodzeń i do wnoszenia oraz popierania aktów oskarżenia w postępowaniach uproszczonych organom: Państwowej Inspekcji Handlowej (§ 1 pkt 1), Państwowej Inspekcji Sanitarnej (§ 1 pkt 2) oraz Państwowej Agencji Radiokomunikacyjnej (§ 1 pkt 4), ponieważ ustawy powołujące do życia te organy uprawnień takich im nie dały. Rozporządzenie odnosi się także do niektórych organów, które posiadają odpowiednie uprawnienia na mocy przepisów szczególnych, ale tylko wówczas, gdy nastąpiło rozszerzenie zakresu spraw prowadzonych przez te organy. Dotyczy to urzędów skarbowych i inspektorów kontroli skarbowej (§ 1 pkt 3) oraz organów Straży Granicznej (§ 2 ust. 1). Po trzecie, za zbyt daleko idące uznać należy wnioskowanie, iż z obowiązywania normy nakazującej prowadzenie postępowania karnego należącego do właściwości sądów według przepisów kodeksu (art. 1 kpk) wynika, że tylko kodeks określa organy uprawnione do wnoszenia i popierania aktu oskarżenia w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym, natomiast nie mogą tego czynić ustawy szczególne. Zwłaszcza, że sam kodeks postępowania karnego dopuszcza, iż inny niż prokurator organ państwowy może być oskarżycielem publicznym na mocy szczególnych przepisów ustawy, określających zakres jego działania (art. 45 § 2). Nie można też z faktu, że przepisy poprzednio obowiązującego kpk (art. 35 § 2) mówiły o “innym organie”, a obecny kodeks posługuje się terminem “inny organ państwowy” wnosić, że wyklucza to z kręgu uprawnionych podmiotów nadleśnictwo czy też straż leśną. O tym, czy są one organami państwowymi decydują bowiem przepisy powołujące te podmioty do życia. Tym samym art. 471 kpk nie tylko nie pozbawia prawa do wnoszenia i popierania aktu oskarżenia tych organów, które uzyskały takie prawo na mocy przepisów szczególnych przed wejściem w życie kodeksu postępowania karnego, ale nie wyklucza także, że w przyszłości do już uprawnionych organów mogą dołączyć z mocy przepisów szczególnych inne jeszcze organy.

W świetle powyższych ustaleń podniesiony przez Sąd w Mielcu zarzut niezgodności przepisów art. 47 ust. 2 pkt 7 ustawy o lasach z art. 2 konstytucji nie znajduje potwierdzenia.

5. Jeżeli chodzi o trzecią kwestię podniesioną w pytaniu prawnym, Sąd w Mielcu nie wykazał, że od jej wyjaśnienia przez Trybunał Konstytucyjny zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed tym sądem. Ponadto wyjaśnienie tej kwestii byłoby możliwe jedynie w drodze wiążącej wykładni postanowień nowego kodeksu postępowania karnego oraz ustaw, w których organom innym niż wymienione przez Ministra Sprawiedliwości w rozporządzeniu przyznano prawo do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym. Jak wiadomo, w obecnym stanie prawnym Trybunał Konstytucyjny nie ma już kompetencji do ustalania powszechnie obowiązującej wykładni ustaw.

Z tych wszystkich względów Trybunał Konstytucyjny orzekł, jak na wstępie.